HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

המים מפכים. מפרש בגמ': **שער הקרבן.** שם מכניסין כלי שיר: **שבו יצא יכניה בגלותו.** שנכנס בגיה המקדש להשתחות וליטול רשות כשהלך לגלות ויצא דרך חומו שער: **שער נקנור.** מפרש בפרק ז"ל הממונה: **פשפשין.** שעריה קטנים בתוך שעריה גדולים ואף הם ממנין שלשה עשר שעריה ואע"ג דגם לשער בית המוקד היה לו פשפש לא חשיב ליה לפי שהיה קטן ביותר: **גמ' מתניי'.** אתיא כאבא יוסי בן יומנו דאמר י"ג שעריה היו בתוך שעריה גדולים ואף הם היכל לרבנן דאמרי שבעה שעריה היו במקדש קשיא היכן היו משתחוים דקיים להו שהיו משתחוים י"ג השתחויות: **ומשני להאי דתנינן תמן.** במסכת מדות: **בקרני ליילי ופייני.** מיני שבולת הם וקרניהם דקים מאוד וקרני מגביה עניים מהם וחוזר של שתי עב מהם וחוזר של ערב עב ממנו: **מבלן ואילך.** מתגבר והולך כמפי הפך: **מן הכפה הימנית.** מלא דרום: **וימד אלף נאמה.** המלאך הראה ליחזקאל נחל היוצא מבית קדשי קדשים תחלתו דק מאד והולך וגדל מאד וכל אלף אמה אורך מעיגלא חוץ לירושלים לא היה עמוק: **מי אפסים.** שהגיעו עד קרסולים: **וימד אלף.** באמה שנית והעמיקו עד הברכים מכאן ואילך וימד אלף לא יוכל לעבור בו שהיו מימיו רדופים: **לגירגין גדולה.** לספינה גדולה: **מלשוט.** דאפי' בדרך שיטה לא יכול לעבור בו דרליפו מיא: **נאחסרין.** במקומנו קורין לשייט שחוגה: **ופרש ידיו וכו'.** מייתי ראיה דלשחות היינו לשוט: **מיין דמתמלגין בעלמא.** שידברו הבולה בו וירלאו אותו ל"א שידברו הבולה בהן מחמת גדולתן: **מביא דוד ועד יושבי ירושלים.** קשיא ליה אמו לשאר ישראל אינן כשרים הלכך קאמר מה שהמקור הולך מביא דוד ועד יושבי ירושלים הוא דכשר לאפר פרה ולטבול בהן נדות אבל משם ואילך פסול למי חטאת דמי תערובות הם ממי גשמים ולחטאת בעינן מים חיים: **מי קטפריסות הן.** הר משופע שמדרונו מחודד מאד והעבירו המים דרך דף הגתון במדרון ופסולין גם לנדה לטבול בהן ל"ג לנדה היינו זבה: **זה יש של סמכו.** דשבע ימים סובבים לא"י וד' מהם יש של סמכו ושל עוברין ויש המלא ויש הגדול ומפרש דגדולה הקדמונה הוא יש של סמכו: **יש הגדול.** הוא היש הסולך מא"י למדינת איספניא: **כראשונה.** בדור אנוש יצא על עד מדינה שאמה קלבריאה והיא במדינת ברפת ובדור הפלגה יצא עד הסלעים שבמדינת ברבריאה: **עד עכו תבוא.** דריש פה כמו כה: **ניחא ימא רבא וימא דמלחא.** שהולך הים המעין לבא לשם כדי למתקן שמימן מלוחים וסרוחין אבל ימה של טבריה הן ולמי חטאת בעינן מים חיים: **מי קטפרסאות.** הוא שיפוע הר שמדרונו מחודד הרבה והעברת המים דרך דף הגתון במדרון ופסולין גם לנדה ודרים המכאן ולהלן לשייטם פסולין ועיין תוספות (ביצה ט"ז ב) ד"ה הגלוך והקטפרס כו': **כמיב ויאמר כו'.** דריש קראי דיחזקאל שהבית ועניני המים והימים דסביבות ארץ ישראל: **אל הגלילה הקדמונה זה ים של סכוי.** כ"ה גירסת הילקוט. דשבע ימים הן סובבים לא"י ודרים הגלילה הקדמונה הוא ימה של סכוי שהוא קרוב לגליל: **יש הגדול.** הוא היש שעוברין בו לא"י מהמדינות: **כראשונה.** בדור אנוש יצא עד מדינה שאמה קלבריאה ובדור הפלגה עד מדינת ברבריאה: **עד פה תבוא עד עכו תבוא.** לפי שהוא הגבול של א"י וכן יפו: **ניחא ימא רבא וימא דמלחא.** שהיה צריך לבוא המים לשם כדי למתקן שמימן מלוחים וסרוחין אבל ימה של טבריה וימה דסביבי למה צריך למים ההם: **לגרבות דגתן.** שעל ידי המים יראו הדגים. והכי דריש לה בקרא למיגה תהיה דגתם כדגת יש הגדול רבה מאוד ולמיגה יתירה הוא אלא דלמיני מיגים יתרבו דגתם: **שמשו ולא ירפאו.** שם למלא ימנו אלא יבואו שמה מים הקדושים הא"ל: **לחדשיו יבכר.** לד' חדשים ולתבואה חלי מפירות כמו בעוה"ז: **נע"ו יום.** ולילן כפל מהתבואה: **בראשון.** ר"ח ניסן ידלו הגשמים ושמשו בה' היינו בהבאת העומר והן נ"ו יום: **לחדשיו.** בכל חדש וחדש דעלמא: **ועלהו לתרופה.** טרפיה הוא פירושא דתרופה שהוא כמו טרף לשון מזון כמו הטריפני לחם חוקי. ולהכ לתרופה לטרפיה ואחר כך מפרש היאך יהיה המזון וקאמר מייתי עלה שיומן העלה: **וחרף מזוניה.** הוא לשון מזון לפירוש מלת תרופה קאמר: **פה של מעלה.** פי' הערוך לחתאת המאכל ושל מטן לשלשל וחסר כן לעוגתא דר"ח וריב"ל פירושא אחריא הוא: **אם מולא כו'.** הואיל והזכיר י"ג פרלות שפרלו מלכי יון מבית לדרשא דמורכן. ולפי דמתני' לאבא יוסף ד"ג דשבתאיות כנגד י"ג שעריה שבתקדש מייתי לה תחלה אגדתא דאמרי במקדש. ולרבנן דכנגד י"ג פרלות אגדתא דאמרי מילי דמורכן: **בשעה שעלה נבוכדנאצר.** לכאן בא וישב לו בדופני של אנטוכיא ויצאה סנהדרין גדולה לקראתו ואמרה לו הגיע זמן הבית הזה ליחרב אמר להן אותו (ה) שהמלכתי עליכם תנוהו לי ואני הולך באו ואמרו ליהויכין מלך יהודה נבוכדנאצר בעי לך כיון ששמע מהן כך נטל[פ] מפתחות של בה"מ עלה לגגו של היכל אמר לפנינו רבש"ע לשעבר היינו נאמנים לך והיו מפתחותיך מסורין לנו עכשיו שאין אנו נאמנים הרי מפתחותיך מסורין לך תרין אמוראין חד אמר זרקן ועוד לא ירדו וח"א[ק] באה כמין יד ונטלתן מידו כיון שראו כל חורי

ריבב"ן

לוגין: **מים מפכין עתידין להיות יוצאין מביה קדש הקדשים.** כדאיתא ביומא פרק בתרא אמר ר' מנחם משום ר' חנא ליפורקא מעין היוצא מבית קדש הקדשים בתחלה דומה לקרני סלעים עד שמגיע לפתח ההיכל כיון שמגיע לפתח ההיכל נעשה כחוט של שתי עד שמגיע לפתח האולם נעשה כחוט של ערב עד שמגיע לפתח העזרה כפי פך קטן היינו דתנן ר' אליעזר בן יעקב אומר מים מפכין עתידין להיות יוצאין מתחת מפתן הבית מפכים לשון פך: **מתני' שער נקנור.** על שם נקנור שנעשו נסים לדלתותיו

תקלין חדתין

הנשמטים בדרום: **המים מפכים.** בגמ' מפרש: **שער הקרבן.** שם מכניסין ק"ק ששמיטתן בצפון: **שער הנשים.** שבו נכנסות לסמוך על קרבנן: **שער הסיר.** דרך בה היו מכניסין כלי שיר: **שבו יצא יכניה בגלותו.** שנכנס לבהמ"ק שם להפטר מלפני המלך מלכי המלכים וליטול רשות כשהלך בגולה ויצא דרך אותו השער: **שער נקנור.** מפורש ביומא: **פשפשים.** שעריה קטנים בתוך שעריה גדולים וגם הם ממנין י"ג שעריה ואע"ג דגם לשער בית המוקד היה לו פשפש לא חשיב ליה לפי שהיה קטן ביותר: **גמ' מתני' דקאי לגבי י"ג שעריה.** אתיא כאבא יוסף דס"ל הכי בספ"ב דמדות בהדיא: **כרם לרבנן.** דמדקאמר אבא יוסי כו' כנגד י"ג שעריה ע"ג רבנן פליגי עליה דמתני' דס"ק דמדות ז' שעריה היו שמתא כרבנן: **היכן היו השתחוויות.** שהיו י"ג מבוזות: **בקרני ליילי ופייני.** מיני שבולת שקרניהם דקים ושל חוגב עניים מהם וחוזר של שתי עב מהם וחוזר של ערב עב מהם: ה"ג **מחוגב הוכה למפקן הכיה בו ממפקן הכיה לעזרה בו.** דהכי כתיב בקראי והבה מים יוצאים מתחת מפתן הבית ולשם בא מן המזבח כמ"ש שם ומפתן הבית קדיש לעזרה: **למפי הפך.** מתגבר והולך: **פימנית.** מלד דרום: **מי אפסים.** שהגיעו המים עד קרסוליה: **לגירגי גדולה.** שיוכל לילך שם ספינה גדולה: **מי שחו.** מלשון דלריפי מיא ולא יוכל לשוט שם: **נאחסרין.** במקומינו קורין לשייטא שחוגה: **ופרש ידיו כו'.** מלאה בבחוב סמך לדרשתו: **דמתמלגין בעלמא.** מרוב פרסום גדולתן א"ל כמ"ש לקמן לתמיד פה אלמין שעל ידם יהיו יכולים לדבר וכן יהיה בהם רוממות יותר כמ"ש במדרש מתהלה לא היו קולותו עולה אלא מן המים כמ"ש נשאו נהרות קולם ומים אלו יהיה קדושתם יותר ממולם וחהות דמתמלגין בעלמא: **מביא דוד כו'.** דכפשטיה קשיא וכי לשאר ישראל אינם כשרים אלא דסימנא נקט קרא המקור שהולך מבית דוד ועד יושבי ירושלים כשר לפרה ולטבילת נדות אבל מכאן ואילך מי תערובות הן ולמי חטאת בעינן מים חיים: **מי קטפרסאות.** הוא שיפוע הר שמדרונו מחודד הרבה והעברת המים דרך דף הגתון במדרון ופסולין גם לנדה ודרים המכאן ולהלן לשייטם פסולין ועיין תוספות (ביצה ט"ז ב) ד"ה הגלוך והקטפרס כו': **כמיב ויאמר כו'.** דריש קראי דיחזקאל שהבית ועניני המים והימים דסביבות ארץ ישראל: **אל הגלילה הקדמונה זה ים סכי שכבר.** כ"ה גירסת הילקוט. דשבע ימים הן סובבים לא"י ודרים הגלילה הקדמונה הוא ימה של סכבי שהוא קרוב לגליל: **יש הגדול.** הוא היש שעוברין בו לא"י מהמדינות: **כראשונה.** בדור אנוש יצא על מדינה שאמה קלבריאה ובדור הפלגה עד מדינת ברבריאה: **עד פה תבוא עד עכו תבוא.** לפי שהוא הגבול של א"י וכן יפו: **ניחא ימא רבא וימא דמלחא.** שהיה צריך לבוא המים לשם כדי למתקן שמימן מלוחים וסרוחין אבל ימה של טבריה וימה דסביבי למה צריך למים ההם: **לגרבות דגתן.** שעל ידי המים יראו הדגים. והכי דריש לה בקרא למיגה תהיה דגתם כדגת יש הגדול רבה מאוד ולמיגה יתירה הוא אלא דלמיני מיגים יתרבו דגתם: **שמשו ולא ירפאו.** שם למלא ימנו אלא יבואו שמה מים הקדושים הא"ל: **לחדשיו יבכר.** לד' חדשים ולתבואה חלי מפירות כמו בעוה"ז: **נע"ו יום.** ולילן כפל מהתבואה: **בראשון.** ר"ח ניסן ידלו הגשמים ושמשו בה' היינו בהבאת העומר והן נ"ו יום: **לחדשיו.** בכל חדש וחדש דעלמא: **ועלהו לתרופה.** טרפיה הוא פירושא דתרופה שהוא כמו טרף לשון מזון כמו הטריפני לחם חוקי. ולהכ לתרופה לטרפיה ואחר כך מפרש היאך יהיה המזון וקאמר מייתי עלה שיומן העלה: **וחרף מזוניה.** הוא לשון מזון לפירוש מלת תרופה קאמר: **פה של מעלה.** פי' הערוך לחתאת המאכל ושל מטן לשלשל וחסר כן לעוגתא דר"ח וריב"ל פירושא אחריא הוא: **אם מולא כו'.** הואיל והזכיר י"ג פרלות שפרלו מלכי יון מבית לדרשא דמורכן. ולפי דמתני' לאבא יוסף ד"ג דשבתאיות כנגד י"ג שעריה שבתקדש מייתי לה תחלה אגדתא דאמרי במקדש. ולרבנן דכנגד י"ג פרלות אגדתא דאמרי מילי דמורכן: **בשעה שעלה נבוכדנאצר.** ליקח את יהויכין שהמליכוהו במקום יהויקים אביו ויעלוהו שריו לסלקו: **זרקן ועוד לא ירדו.** להרחות שמן המים שבמים מסכימים על זה: **ונטלתן מידו.** כמו שאין חפץ בשימושו: **כיון שראו**

של ניסוך המים בחג רבי אליעזר בן יעקב אומר בו המים מפכים ועתידין להיות יוצאין מתחת מפתן הבית לעומתן[ב] בצפון סמוכים במערב שער יכניה שער הקרבן שער הנשים שער השיר ולמה[ג] נקרא שמו שער יכניה שבו יצא יכניה בגלותו שבמזרח שער נקנור ושני פשפשין היו לו אחד מימינו ואחד משמאלו ושנים במערב ולא היה להן שם: **גמ'** מתניתין אבא יוסה בן (חנן) יוחנן היא דאמר כנגד י"ג שערים ברם כרבנן [א]שבעה שערים היו בעזרה ע"ד דרבנן היכן[ד] היו השתחוואות הללו כי ההיא דתנינן תמן י"ג פרצות היו בו שפרצום מלכי יון [א]וחזרו וגדרום בני חשמונאי וגזרו כנגדן י"ג [ב]השתחוואות כתיב [1]והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים וגו' תני[ד] מבית ק"ק עד הפרוכת כקרני סילי וכיליי מן פרוכת עד מזבח הזהב כקרני חגבים [א]ממזבח הזהב עד עזרות כחוט של שתי מן העזרות עד מפתן הבית כחוט של ערב מיכן ואילך כמפי הפך כתיב [2]והנה מים מפכים מן הכתף הימנית בצאת האיש קדים וקו בידו וימד אלף באמה ויעבירני במים מי אפסים עד קרסולה [3]וימד אלף ויעבירני במים מי ברכים עד ברכייה וימד אלף ויעבירני מי מתנים עד מתנייא מכאן ואילך וימד אלף נחל אשר לא אוכל לעבור אפי' לבירנין גדולה אינה יכולה לעבור בו מ"ט [4]וצי אדיר לא יעברנו מפני מה כי גאו המים מי שחו מהו מי שחו מלשוט [ג]אמר רב חונה (הונא) באתרין קרו לשייטא שחונא [ג] [5]ופרש ידיו בקרבו כאשר יפרש השוחה לשחות מהו [ג]לשחות אמר רבי יוסי בי ר' בון (ביבן) מיין דמתמללין בעלמא כתיב [6]ביום ההוא יהיה מקור נפתח לבית דויד וליושבי ירושלם לחטאת ולנידה ר' שמואל בר נחמן בשם ר' (נתן) יונתן מבית דוד ועד יושבי ירושלם כשרים לנדה ולחטאת מכאן ואילך מי תערובות הם כשרים לנדה [ב]ופסולים למי חטאת אר"א (ר"מ אומר) מבית דוד ועד יושבי ירושלם כשרים לנידה ולחטאת מכאן ואילך [ד] מי קטפריסות הן [ג]פסולין לנדה ולחטאת כתיב[ה] [7]ויאמר אלי המים האלה יוצאים אל הגלילה הקדמונה זה[ו] ים של סמכו (סיבוכא) וירדו אל הערבה זה ים של טבריא ובאו הימה זה ים המלח אל הימה המוצאים זה הים הגדול ולמה נקרא שמו מוצאים כנגד שתי פעמים שיצא אחד בדור אנוש ואחד בדור הפלגה רבי[ז] לעזר בשם רבי חנינה בראשונה יצא עד קלבריאה ובשניה יצא עד כיפי ברבריאה רבי אחא בשם ר' חנינה בראשונה יצא עד כיפי ברבריאה ובשניה יצא עד עכו ועד יפו [8]עד פה תבא ולא תוסיף עד עכו תבא ולא תוסיף ופה ישית בגאון גליך עד יפו אשית גאון גליך ניחא ימא רבא וימא דמלחא בשביל למיתקן ימא דטבריא ימא [ד]דסמכו לרבות דגתם דכתיב ביה [9]למינה תהיה דגתם למיני מינים תהיה דגתם תני אמר רשב"ג מעשה שהלכתי לציידין והביאו לפני יותר משלש מאות מיני דגים בתמחוי א' [7]ונרפאו המים [10]בצאתיו וגבאיו ולא ירפאו למלח ניתנו כתיב ונרפאו המים ואת אמרת ולא [ד]ירפאו המים מקום הוא ושמו ולא ירפאו כתיב [11]ועל הנחל יעלה על שפתו מזה ומזה כל עץ מאכל לא יבול עלהו ולא יתם פריו לחדשיו יבכר תני[פ] אמר רבי יהודה לפי שבעולם הזה תבואה עושה ששה חדשים ואילן עושה לשנים עשר חודש אבל לעתיד לבא התבואה עושה לחדש אחד ואילן עושה לשני חדשים מ"ט לחדשיו יבכר אמר[ק] רבי יוסי לפי שבעולם הזה התבואה עושה לששה חדשים ואילן עושה לי"ב חדש אבל לעתיד לבא התבואה עושה לט"ו יום ואילן עושה לחדש אחד שכן[ר] מצינו שעשת התבואה בימי יואל לחמשה עשר יום וקרב ממנה העומר מ"ט [12]ובני ציון גילו ושמחו בה' אלהיכם כי נתן לכם את המורה לצדקה ויורד לכם גשם מורה ומלקוש בראשון ומה מקיים רבי יוסי לחדשיו יבכר בכל חודש וחודש יהיה מבכר [11]ועלהו לתרופה רבי יוחנן אמר תרפיה מציץ עליה ותרף מזונה רב[ש] ושמואל חד אמר להתיר פה שלמעלן וחד[ת] אמר להתיר פה שלמטן ר' חנינה ור' יהושע בן לוי א"ר להתיר פה עקרות וח"א[ע] להתיר פה אלמים ולעומתן בצפון וכו' את[ת] מוצא בשעה שעלה נבוכדנאצר לכאן בא וישב לו בדופני של אנטוכיא ויצאה סנהדרין גדולה לקראתו ואמרה לו הגיע זמן הבית הזה ליחרב אמר להן אותו (ה) שהמלכתי עליכם תנוהו לי ואני הולך באו ואמרו ליהויכין מלך יהודה נבוכדנאצר בעי לך כיון ששמע מהן כך נטל[פ] מפתחות של בה"מ עלה לגגו של היכל אמר לפנינו רבש"ע לשעבר היינו נאמנים לך והיו מפתחותיך מסורין לנו עכשיו לצד המלך בקרבנו:

ומשני להאי דתנינן תמן. במסכת מדות: **בקרני ליילי ופייני.** מיני שבולת הם וקרניהם דקים מאוד וקרני מגביה עניים מהם וחוזר של שתי עב מהם וחוזר של ערב עב ממנו: **מבלן ואילך.** מתגבר והולך כמפי הפך: **מן הכפה הימנית.** מלא דרום: **וימד אלף נאמה.** המלאך הראה ליחזקאל נחל היוצא מבית קדשי קדשים תחלתו דק מאד והולך וגדל מאד וכל אלף אמה אורך מעיגלא חוץ לירושלים לא היה עמוק: **מי אפסים.** שהגיעו עד קרסולים: **וימד אלף.** באמה שנית והעמיקו עד הברכים מכאן ואילך וימד אלף לא יוכל לעבור בו שהיו מימיו רדופים: **לגירגין גדולה.** לספינה גדולה: **מלשוט.** דאפי' בדרך שיטה לא יכול לעבור בו דרליפו מיא: **נאחסרין.** במקומנו קורין לשייט שחוגה: **ופרש ידיו וכו'.** מייתי ראיה דלשחות היינו לשוט: **מיין דמתמלגין בעלמא.** שידברו הבולה בו וירלאו אותו ל"א שידברו הבולה בהן מחמת גדולתן: **מביא דוד ועד יושבי ירושלים.** קשיא ליה אמו לשאר ישראל אינן כשרים הלכך קאמר מה שהמקור הולך מבית דוד ועד יושבי ירושלים הוא דכשר לאפר פרה ולטבול בהן נדות אבל משם ואילך פסול למי חטאת דמי תערובות הם ממי גשמים ולחטאת בעינן מים חיים: **מי קטפריסות הן.** הר משופע שמדרונו מחודד מאד והעבירו המים דרך דף הגתון במדרון ופסולין גם לנדה לטבול בהן ל"א לנדה היינו זבה: **זה יש של סמכו.** דשבע ימים סובבים לא"י וד' מהם יש של סמכו ושל עוברין ויש המלא ויש הגדול ומפרש דגדולה הקדמונה הוא יש של סמכו: **יש הגדול.** הוא היש הסולך מא"י למדינת איספניא: **כראשונה.** בדור אנוש יצא על מדינה שאמה קלבריאה והיא במדינת ברפת ובדור הפלגה יצא עד הסלעים שבמדינת ברבריאה: **עד עכו תבוא.** דריש פה כמו כה: **ניחא ימא רבא וימא דמלחא.** שהולך המעין לבא לשם כדי למתקן שמימן מלוחים וסרוחין אבל ימה של טבריה וימה דסביבי למה צריך למים ההם: **לגרבות דגתם.** שעל ידי המים יראו הדגים. והכי דריש לה בקרא למיגה תהיה דגתם כדגת יש הגדול רבה מאוד ולמיגה יתירה הוא אלא דלמיני מיגים יתרבו דגתם: **שמשו ולא ירפאו.** שם למלא ימנו אלא יבואו שמה מים הקדושים הא"ל: **לחדשיו יבכר.** לד' חדשים ולתבואה חלי מפירות כמו בעוה"ז: **נע"ו יום.** ולילן כפל מהתבואה: **בראשון.** ר"ח ניסן ידלו הגשמים ושמשו בה' היינו בהבאת העומר והן נ"ו יום: **לחדשיו.** בכל חדש וחדש דעלמא: **ועלהו לתרופה.** טרפיה הוא פירושא דתרופה שהוא כמו טרף לשון מזון כמו הטריפני לחם חוקי. ולהכ לתרופה לטרפיה ואחר כך מפרש היאך יהיה המזון וקאמר מייתי עלה שיומן העלה: **וחרף מזוניה.** הוא לשון מזון לפירוש מלת תרופה קאמר: **פה של מעלה.** פי' הערוך לחתאת המאכל ושל מטן לשלשל וחסר כן לעוגתא דר"ח וריב"ל פירושא אחריא הוא: **אם מולא כו'.** הואיל והזכיר י"ג פרלות שפרלו מלכי יון מבית לדרשא דמורכן. ולפי דמתני' לאבא יוסף ד"ג דשבתאיות כנגד י"ג שעריה שבתקדש מייתי לה תחלה אגדתא דאמרי במקדש. ולרבנן דכנגד י"ג פרלות אגדתא דאמרי מילי דמורכן: **בשעה שעלה נבוכדנאצר.** ליקח את יהויכין שהמליכוהו במקום יהויקים אביו ויעלוהו שריו לסלקו: **זרקן ועוד לא ירדו.** להרחות שמן המים שבמים מסכימים על זה: **ונטלתן מידו.** כמו שאין חפץ בשימושו: **כיון שראו**

מסורת הש"ס

פ) מדות פ"ב מ"ו, ב) שם, ג) שם מ"ג, ד) ע' יומא עז ב, ה) ע' תוספתא סוכה פ"ג ה"ג, ו) ע' ב"מ עד ב, ז) ב"ר פ' כג, ח) ירוש' תענית פ"ל הל"ב, ט) עיין תוספתא שם פ"ל, י) ע' תענית פ"ל סה"ב, כ) פנחלין ק ל ע"ש מנחות לח ל, ל) ומורגא, מ) ומורגא אמר, נ) ויקרא רבה פי"ט, ס) ע' תענית כט ל, ע) ומורגא אמר ראה,

עין משפט נר מצוה

יא א מי' פרק ה מביה הבחירה הלכה ד:

יב ב מי' פרק ו מפרה הלכה יג:

יג ג מי' פרק ט ממקואות הלכה ז':

נוסחת הבבלי

(**א**) וחזרו וגדרום וחזרו כו': (**ב**) השתחוואות תני כו': (**ג**) ר"ח הוא כו' מאי מי שחו אמר בר ביזנן מיא כו' ר"ש בר נחמני בשם ר' נתן מביה דוד ויושבי כו' דמי"ל כו' זה ימא סיבוכא כו': (**ד**) ירפאו אלא מקור היה ושמו לא כו' לנדה ואילן כו' שנאמר לחטיאו כו' יבכר אר"א בכל כו': (**ה**) שהמלכתי תנו אותו לי ואני אלך לי מכאן אתון ואמרין ליה ליהויכין כו' וא"ל יאלפה כמין פיסח יד כו' כיון (שנמצאו) חורי יהודה כן אף הן עלו כו':

הגהות הגר"א

[**א**] ה"ג ממזבח הזהב למפתן הבית כחוט של שתי ממפתן הבית לעזרה כחוט של ערב מיכן ואילך כו' כ"ל. דהכי כתיב בקראי והבה מים יוצאים מתחת מפתן הבית ולשם בא מן המזבח כמ"ש שם ומפתן הבית קדי' לעזרה: [**ב**] ב"ל שנא' ופרש ידיו כו': [**ג**] ב"ל מאי מי שחו מיא דמתמלגין בעלמא כנ"ל: [**ד**] ב"ל יומא כו' כדיבוכה:

ציון ירושלים

מבאן ואילך מי קטפריסות הן. עיין מהר"ל פולדא שמיטב הדברים בין לפירוש ר"ת ובין לפירוש רש"י ובסי' ובסם מחדש על הלכות מקוואות מהגאון מוה' מענדיל ס"ב ס"ק ה לא רמה זאת:

גליון הש"ס

[**ק**] עי' ק"ע שבתא ל"ג לגדה היינו זבה ועי' בתוס' שבת דף סה ע"ב ד"ה שמא דאין מילוק בין נדה לזבה והכי קי"ל ועי' ברמב"ם פרק ה ממקואות הל"ה:

תורה אור השלם

1. וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מַיִם חַיִּים מִירוּשָׁלִַם חֲצִי מֵהֶם אֶל הַיָּם הַקַּדְמוֹנִי וְחֲצִי מֵהֶם אֶל הַיָּם הָאַחֲרוֹן בַּקַּיִץ וּבַחֹרֶף יִהְיֶה: זכריה יד ח
2. וַיּוֹצִאֵנִי דֶּרֶךְ שַׁעַר צָפוֹנָה וַיְסֹבְבֵנִי דֶּרֶךְ חוּץ אֶל שַׁעַר הַחוּץ דֶּרֶךְ הַפּוֹנָה קָדִים וְהִנֵּה מַיִם מְפַכִּים מִן הַכְּתֵף הַיְמָנִית: בְּצֵאת הָאִישׁ קָדִים וְקָו בְּיָדוֹ וַיָּמָד אֶלֶף בָּאַמָּה וַיַּעֲבִרֵנִי בַּמַּיִם מֵי אֲפָסִים: יחזקאל מז ב, ג
3. וַיָּמָד אֶלֶף וַיַּעֲבִרֵנִי בַּמַּיִם מַיִם בִּרְכָּיִם וַיָּמָד אֶלֶף וַיַּעֲבִרֵנִי מֵי מָתְנָיִם: וַיָּמָד אֶלֶף נַחַל אֲשֶׁר לֹא אוּכַל לַעֲבֹר כִּי גָאוּ הַמַּיִם מֵי שָׂחֶה נַחַל אֲשֶׁר לֹא יֵעָבֵר: יחזקאל מז ד, ה
4. כִּי אִם שָׁם אַדִּיר יְיָ לָנוּ מְקוֹם נְהָרִים יְאֹרִים רְחַבֵּי יָדָיִם בַּל תֵּלֵךְ בּוֹ אֳנִי שִׁיט וְצִי אַדִּיר לֹא יַעֲבָרֻנוּ: ישעיהו לג כא
5. וּפָרַשׂ יָדָיו בְּקִרְבּוֹ כַּאֲשֶׁר יִפְרֹשׂ הַשֹּׂחֶה לִשְׂחוֹת וְהִשְׁפִּיל גַּאֲוָתוֹ עִם עָרְמוֹת יָדָיו: ישעיהו כה יא
6. בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה מָקוֹר נִפְתָּח לְבֵית דָּוִיד וּלְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם לְחַטָּאת וּלְנִדָּה: זכריה יג א
7. וַיֹּאמֶר אֵלַי הַמַּיִם הָאֵלֶּה יוֹצְאִים אֶל הַגְּלִילָה הַקַּדְמוֹנָה וְיָרְדוּ עַל הָעֲרָבָה וּבָאוּ הַיָּמָּה אֶל הַיָּמָּה הַמּוֹצְאִים וְנִרְפְּאוּ הַמָּיִם: יחזקאל מז ח
8. וְאָמוֹר עַד פֹּה תָבוֹא וְלֹא תוֹסִיף וּפֹא יָשִׁית בְּגֵאוֹן גַּלֶּיךָ: איוב לח יא
9. וְהָיָה עָמְדוּ עָמְדוּ עָלָיו דַּוָּגִים מֵעֵין גֶּדִי וְעַד עֵין עֶגְלַיִם מִשְׁטוֹחַ לַחֲרָמִים יִהְיוּ לְמִינָהּ תִּהְיֶה דַּגְתָּם כְּדַגַּת הַיָּם הַגָּדוֹל רַבָּה מְאֹד: יחזקאל מז י
10. בְּצֵאתָו (בְּצֹאתָיו) וּגְבָאָיו וְלֹא יֵרָפֵאוּ לְמֶלַח נִתְּנוּ: יחזקאל מז יא
11. וְעַל הַנַּחַל יַעֲלֶה עַל שְׂפָתוֹ מִזֶּה וּמִזֶּה כָּל עֵץ מַאֲכָל לֹא יִבּוֹל עָלֵהוּ וְלֹא יִתֹּם פִּרְיוֹ לְחָדָשָׁיו יְבַכֵּר כִּי מֵימָיו מִן הַמִּקְדָּשׁ הֵמָּה יוֹצְאִים וְהָיָה (וְהָיְתָה) פִּרְיוֹ לְמַאֲכָל וְעָלֵהוּ לִתְרוּפָה: יחזקאל מז יב
12. וּבְנֵי צִיּוֹן גִּילוּ וּשְׂמְחוּ בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם כִּי נָתַן לָכֶם אֶת הַמּוֹרֶה לִצְדָקָה וַיּוֹרֶד לָכֶם גֶּשֶׁם מוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ בָּרִאשׁוֹן: יואל ב כג